

A close-up portrait of a bald man with a warm complexion, wearing a white button-down shirt. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a soft, out-of-focus green.

RONDOM TAN

VROUWEN

**HUMBERTO TAN EN
DE VROUWEN DIE HEM
INSPIREREN**

XANDER

Random Tan Vrouwen

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Daan Brand
Illustraties: Floor Rieder
Zetwerk: Spleeters Grafische Ontwerp

Copyright © 2014 Humberto Tan en Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Eerste druk 2014

ISBN 9789401601115 / NUR 320

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren. Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Humberto Tan

RONDOM TAN

VROUWEN

**HUMBERTO TAN EN
DE VROUWEN DIE HEM
INSPIREREN**

	Voorwoord	6
1	Hilly Axwijk MOEDER <i>‘Je doet het voor jezelf’</i>	8
2	Nicolien Sauerbreij SNOWBOARDER <i>‘Ik word gedreven door mijn kracht om mezelf te blijven verbeteren’</i>	16
3	Petra van Rij INTERN COMMUNICATIESPECIALIST EN WEDUWE VAN ZEEZEILER HANS HORREVOETS <i>‘Leef van dag tot dag, niemand heeft je morgen beloofd’</i>	34
4	Carlijn Vis JOURNALIST EN SCHRIJVER <i>‘Het zijn niet altijd vragen die je aan je opa of oma wilt stellen’</i>	56
5	Jessica Villerius DOCUMENTAIREMAKER <i>‘Gelijkwaardigheid is voor mij de basis van het leven’</i>	80

- 6 Nelli Cooman** 102
ATLETE EN WERELDRECORDHOUDER
'Ai, die Cooman heeft nooit kapesones gehad'
- 7 Christien Meindertsma** 124
KUNSTENAAR EN ONTWERPER
'Wat vinden we er nou eigenlijk van dat er overal dode varkens in zitten?'
- 8 Claire Boonstra** 144
CIVIEL INGENIEUR
'Met de kennis van velen komen tot een nieuw onderwijssysteem'
- 9 Henriëtte Prast** 164
GEDRAGSECONOOM
'Mensen zijn systematisch niet rationeel bij het maken van keuzes'
- 10 Janske Timmermans** 186
OPPAS
'My second mother with another color'

Voorwoord

Voor u ligt *Random Tan Vrouwen, Humberto Tan en de vrouwen die hem inspireren*. Het zijn gesprekken met vrouwen die mij de afgelopen jaren hebben geïnspireerd of geïntrigeerd. De rode draad in de gesprekken is bewustwording. Bewustwording van onze leefomgeving, hoe we met mensen omgaan, hoe we onze prestaties kunnen verbeteren, hoe we kinderen meer kunnen leren...

Eerder verscheen *Random Tan, gesprekken met tien inspirators*, over de mannen die mij geïnspireerd hebben. Daarin sprak ik met tien mannen die mij inspireerden door hun talent en doorzettingsvermogen. Voor dit boek ben ik op zoek gegaan naar tien vrouwen met deze eigenschappen. Ik hoefde niet lang te zoeken.

In de verhalen laat ik ook iets van mezelf zien. U kent mij misschien als presentator van RTL *Late Night*, maar mijn interesse strekt zich uit van kunst tot onderwijs tot maatschappelijke onderwerpen. Dat komt naar voren in de gesprekken. Vanwege mijn liefde voor kunst en design heb ik Christien Meindertsma gesproken. Jessica Villerius weet als documentairemaker vast niet alleen bij mij een gevoelige snaar te raken. Gedragseconoom Henriëtte Prast legt uit hoe wij keuzes maken, en hoe weinig rationeel we daarin zijn. Carlijn Vis schreef het verhaal op van haar oma, die verzetsstrijder was, en laat daarmee zien wat oudere generaties ons te vertellen hebben. Met Claire Boonstra sprak ik over het onderwijs, en hoe we dat kunnen verbeteren. Met generatiegenoot Nelli Cooman sprak ik over

Suriname en over haar sportprestaties. De andere sportvrouw in dit boek is Nicolien Sauerbreij, die mij inspireert door haar grenzeloze enthousiasme en doorzettingsvermogen. Petra van Rij bewonder ik om haar vermogen om zichzelf te blijven bij hevige stormen in haar leven. Door Janske Timmermans heb ik Nederland leren kennen, zij was oppas, tweede moeder en nam mij mee naar zwembles en naar Afrika.

Een vrouw heb ik niet meer kunnen spreken, omdat ze niet meer leeft. Dat is mijn moeder. Daarom heb ik een lange brief geschreven, waarin ik uitleg waarom zij mijn grootste voorbeeld en inspirator is. Zij zorgde voor mij en mijn broers en zus, was streng maar ook heel lief. Zij leerde mij dat ik mijn best moest doen, niet voor haar, maar voor mezelf. Als kind was ik omringd door sterke vrouwen, dat heeft mij gevormd en beïnvloed.

Alle vrouwen heb ik een uitgebreide brief gestuurd met mijn motivatie om ze te spreken. Voorafgaand aan elk interview vindt u deze brieven. Ik heb tien brieven geschreven, en iedereen zei meteen ja. De vrouwen kozen zelf een plek waar het gesprek plaatsvond, een plek waar ze zich op hun gemak voelden. De gesprekken duurden vaak ruim twee uur. Ik hoop dat de verhalen van deze vrouwen u ook kunnen inspireren!

Humberto Tan

Hilly Axwijk
MOEDER

‘Je doet het voor jezelf’

INSPIREERDE *door* HAAR
WISSEID EN LESSEN

ZE ONTVING HOE MEER JE WEET,
EEN KONINKLIJKE - HOE MEER JE NIET WEET

ONDER- VOEDDE IN
SCHEIDING HAAR
VOOR eentje
HAAR WERK

VOOR DE 4
DE STICHTING KINDEREN
SOPHIE 07L
REMOND

HILLY AXWYK

1934-2004
MOEDER VAN HUBERTO
maatschappelijk werker

OPRICHTER VAN STICHTING
SURINAAMSE VROUWEN BIJ MEER

Lieve mamie,

Hoe is het om vier kinderen te baren, een zoon te verliezen en te weten dat je nog een zoon zal verliezen aan een dodelijke ziekte? De vraag stellen, is eigenlijk ook de vraag beantwoorden. Voor een ouder is er bijna niets erger dan zijn of haar kinderen te verliezen. Zeker nu ik zelf ouder ben, realiseer ik mij dat goed. In 1992, toen Patrice op 33-jarige leeftijd overleed, was ik 27 jaar. Ik wist nog niks van een eigen gezinsleven en zat volop in mijn ontwikkeling als presentator.

Patrice had aids, indertijd een nieuwe en voor velen bedreigende ziekte. Wij als familie snaptten ook nog niet goed wat de gevolgen van de ziekte zouden zijn. Maar voor Patrice was het duidelijk dat alle bezoekers hem met positieve energie moesten bezoeken, thuis of in het ziekenhuis. Dat lukte jou niet. Het verdriet om je zoon zo te zien lijden, verscheurde je. Bij ieder bezoek probeerde je wel positief te zijn, maar het lukte je niet. Je zat stil op een stoel in een hoek van de kamer. Ver van het bed zodat Patrice je tranen niet zou zien. Die zag hij natuurlijk wel. En ik ook. Ik snapte er helemaal niks van! Hoe lastig kon het zijn om je bij je zieke zoon even in te houden, zoals hij het graag zag? Even een uurtje of twee 'flink' zijn en dan konden we samen buiten het zichtveld van Patrice huilen, treuren, de negativiteit toelaten.

Hoe naïef en dom van mij als ik er nu op terugkijk. Wat had jij een gelijk! En wat hadden wij, ook Patrice, ongelijk. Hoe kun je een moeder die weet dat haar kind gaat sterven het totaal logische verdriet ontzeggen en zelfs kwalijk nemen? Hoe hardvochtig en egoïstisch kun je zijn als kind!

Toen Patrice stierf, in de zomer van 1992, voelde dat als een dolksteek in je eigen hart. Je riep naar Patrice: 'Laat mij gaan, blijf hier!' Een reactie die ik toen overtrokken en theatraal vond, maar die ik nu als vader zo goed snap!

Als je jongste zoon was ik in het gezin altijd een beetje de benjamin. Ik werd nogal door je ontzien. Oké, ik moest op zaterdag wat boodschappen doen en de meubels afstoffen, maar Patrice, Steve en Palmira kregen veel meer klusjes voor hun kiezen. Het huis opruimen, de bedden opmaken, de weekboodschappen doen en zelfs af en toe koken. Het kon ook niet anders, want hoe moest je het gezin anders draaiende houden als alleenstaande moeder van vier kinderen?

Wat heb je mij en je andere kinderen een mooie jeugd gegeven in de Bijlmer! Je hebt altijd geprobeerd ons sterker te maken. Toen ik als zesjarig jongetje huilend thuiskwam nadat ik op straat was geplaagd omdat ik geen vader

zou hebben, maakte je mij kort en krachtig duidelijk dat ik de volgende keer tegen die kinderen moest zeggen dat ze dom waren. 'Ieder kind heeft een vader en een moeder, jouw vader woont in Suriname.' Als ik onzeker was om nieuwe dingen te doen (naar een andere voetbalclub, naar een andere school dan mijn vriendjes etc.) dan zei je altijd: 'Durf nieuwe dingen te doen en op te pakken. Doe niet zoals ik heb gedaan. Ik was vaak veel te bescheiden. Wacht niet op anderen om je een compliment te geven. Weet goed wat je wel en niet kan. En als je het gedaan hebt en het was goed, geef jezelf een schouderklopje, want niemand anders gaat het voor je doen.'

Door deze visie maakte je ons al vroeg zelfstandig en gaf je ons kracht. En dat was nodig ook, want het was niet altijd makkelijk voor je. Achthonderd gulden per maand verdienen bij de gemeentelijke dienst Volkshuisvesting, met vier kinderen in een Bijlmerflat met een huur van vierhonderd gulden. De rest was voor boodschappen, kleren etc. Geen vetpot, maar als kind heb ik nooit het gevoel gehad dat ik iets tekortkwam! Oké, ik wilde heel graag echte Roots-schoenen, maar die waren te duur dus kreeg ik de neppers van Adam&Eve. Kennelijk zonder een enkel weerwoord van mij, al heb ik geen idee wat je tegen mij gezegd hebt, maar ik droeg die 'neppers' met trots. Ik had tenminste nieuwe schoenen. Dat konden veel andere kinderen op mijn school niet zeggen.

In de avonduren, na het werk en nadat je voor ons had gekookt, ging je studeren. Een hbo-opleiding. Je wilde maatschappelijk verder komen en dus investeerde je tijd en geld in je opleiding. Hoe deed je dat, alleen met vier kinderen? Maar het lukte je. Je schreef een scriptie over de Surinaamse vrouw en haar onvolledige gezin en begon als maatschappelijk werkster vrouwen in de Bijlmer te helpen. Je maakte ze zelfstandig, net als je met je kinderen hebt gedaan. Je stimuleerde de vrouwen om net als jij een opleiding te gaan volgen. Je bedacht een prijs om sterke vrouwen te eren: de Sophie Redmond Onderscheiding.

Sophie Redmond was de eerste vrouw die in Paramaribo werd toegelaten tot de universiteit om arts te worden. Ze behandelde arme patiënten vaak gratis en gaf ook adviezen over huwelijksproblemen en financiële kwesties. Aanvankelijk deed ze dat alleen in haar artspraktijk, maar later ook via radiopraatjes in het Sranantongo onder de titel *Datra mi wan aksi joe wan sani* (Dokter mag ik u wat vragen?). Redmond als inspiratiebron en als icoon voor de positie van de vrouw.

Mede door je werk voor vrouwen en de stichting Sophie Redmond werd je koninklijk onderscheiden. Wat was ik trots! En jij ook! Het was een mooie dag in het stadhuis in Amsterdam vol verrassingen voor jou. Vrienden, familie, collega's, iedereen gunde je de ridderorde van Oranje Nassau.

Maar na het overlijden van Patrice voelde alles toch 'anders'. Ons gezin zou nooit meer compleet zijn. Dat gevoel deed je pijn. Het werd erger toen bij Steve, de oudste van ons vieren, een hersentumor werd vastgesteld. Zeven jaar lang kon Steve goed leven met de tumor. Hij werd behandeld, de tumor leek soms kleiner te worden, maar kwam dan toch weer terug. Het zag er slecht uit. Het vooruitzicht om nog een kind te verliezen was te veel.

Op 6 oktober 2004 stierf je in het AMC in Amsterdam aan de gevolgen van een hartaanval. Een half jaar later stierf Steve. Mijn opluchting en van de hele familie was groot dat Steve na jou overleed.

Iedere dag denk ik nog aan je. Bij mooie dingen. Ik presenteer een dagelijkse talkshow bij RTL4! Na Isa en Julia is ook nog Benjamin geboren. We zijn met het hele gezin al een paar keer naar Suriname gegaan. Wat hadden we je graag meegenomen, zodat je ons kon voorstellen aan het hele land. Want tsja, wie kent Hilly Axwijk niet in Suriname? Ik stel in mijn geboorteland werkelijk niks voor, ik ben daar nog steeds 'de jongste zoon van Hilly'.

In de Bijlmer is er nu zelfs een plantsoen naar je genoemd. Ik mocht het samen met Palmira onthullen. *Grani pe grani musu de*, ere wie ere toekomt. Op de website van het lokale station AT5 staat het zo:

Hilly Axwijk (1934- 2004) was een zeer actieve en trotse bewoonster van Zuidoost. Ze maakte

zich sterk voor vrouwenemancipatie en was onder andere medeoprichtster van de stichting Surinaamse Vrouwen Bijlmermeer.

Het plantsoen is er gekomen op voorspraak van een aantal bewoonsters van Zuidoost. Zij vonden dat Axwijk een voorbeeld is voor bewoners van het stadsdeel. Door een plantsoen naar haar te vernoemen, kan ze volgens de initiatiefnemers altijd herinnerd worden door de buurt.

Lieve mamie, alleen al om jou, Steve en Patrice weer te zien, hoop ik dat de hemel bestaat. Al ben ik daar niet helemaal van overtuigd, maar ik hoop het wel. Voorlopig blijven de dierbare herinneringen en ben ik dankbaar dat je mijn gezin kent. Benjamin lijkt heel erg op mij dus eigenlijk ken je hem ook een beetje. Jouw lessen geven wij weer door aan onze kinderen. Dus nee, ze krijgen geen geld voor hun rapporten want ze doen het inderdaad voor zichzelf en niet voor mij of Ineke. Het is maar een van de vele voorbeelden waarbij ik jou mis en aan je denk. Iedere dag. Want zo blijf je voortleven in onze herinnering. Het is voor mij de concretisering van het leven na de dood.

Lieve mamie, ik mis je, maar ik hoop toch dat het heel lang duurt voordat ik je weer zie. Ik wil mijn kinderen gezond zien opgroeien, ik wil opa worden, ik wil mijn kleinkinderen vertellen over mijn moeder, hun grootmoeder, de vrouw die mij de kracht, de wijsheid en de durf heeft gegeven om het leven aan te vallen. Dank je wel! Ik kon mij geen betere moeder wensen dan jou.

Lieve x

Nicolien Sauerbreij
SNOWBOARDER

*‘Ik word gedreven door
mijn kracht om mezelf te
blijven verbeteren’*

WERD

OLYMPISCH

KAMPIOEN

PARALLELREUZENSLALOM

IN VANCOUVER IN 2010

MAARTOCHI
GATE DOOR

IS EEN LAND

ZONDER

BERGEN,

TOCH BLINKT

nicolien

UIT IN EEN

Berg

SPORT

Werd

↓
me
optimisme
↓
VERLIEZEN
DAN WINNEN
MAARTOCHI
GATE DOOR

NICOLIENE

Säuerbrey

IK SNOWBOARDER

WORD GEDREVEN DOOR MIJN

KRACHT OM MEZELF TE BLIJVEN
VERBETEREN

Lieve Nicolien,

Hoe vaak hebben wij elkaar de afgelopen jaren gesproken? Het is in ieder geval niet op één hand te tellen. Eén gesprek kan ik me nog heel goed herinneren. Ik stond samen met jou op het podium van een Audicentrum in Almere. Het was een interview voor een zaal met zo'n tweehonderd man die allemaal jouw succesverhaal wilden horen. Op de eerste rij zat een meisje van ongeveer elf jaar. Ze keek en luisterde met bewondering naar je. Ze leek zo zwaar onder de indruk dat ik ons gesprek onderbrak en haar vroeg wat zij zag als ze naar jou keek. Haar antwoord gebruik ik nog steeds als ik het heb over de kracht van sport. Het was zo mooi en zo puur. Het meisje zei: 'Dat wil ik ook.' Zij wilde jou zijn, zij wilde doen wat jij hebt gedaan.

Inspire a next generation was de slogan van de Olympische Spelen in Londen. Op die avond in Almere zag ik dat letterlijk gebeuren bij dat meisje. Mede door je gouden plak in Vancouver, de honderdste van Nederland in de olympische geschiedenis, de eerste op sneeuw. Maar de Olympische Spelen hadden voor jou ook een lelijk

gezicht. Toch heb je je nooit laten tegenhouden door teleurstellingen of cynische commentaren. Je ging door en bent nu voor altijd de olympisch kampioen van Vancouver. En wie weet wat Sotsji brengt. Je werkt in ieder geval hard - onder andere op de gletsjer van het Kaunertal in Oostenrijk - aan de voorbereiding op een goed olympisch seizoen.

De manier waarop jij je sport beleeft, de wijze waarop je ondanks alle tegenslagen bent doorgedaan, het feit dat je als Nederlandse olympisch goud hebt gewonnen in een bergsport (dat kan helemaal niet!), je open blik naar de wereld en je authentieke enthousiasme, dit alles maakt dat ik je graag wil spreken als een van de inspirerende vrouwen in mijn boek *Rondom Tan Vrouwen*. Wellicht dat we meteen een clinic snowboarden eraan vast kunnen koppelen want dat zeggen we ook al jaren en het gebeurt nooit. :)

Humberto